

Two wolves

Дууæ берæгъи (устный текст)

Два волка

Recorded from Olja Kazakhova in Matsuta village, North Ossetia, in 2008.

Записано у Оли Казаховой в селе Мацута, Северная Осетия, в 2008 г.

Transcribed and translated by Ljana and alan Tsallaev. Interlinearized by Julia Mazurova

Расшифровывали Ляна, Алан Цаллаев. Глоссировала Юлия Мазурова

1.1 Оля : Цо Джульеттаæмаë ниууайæ даë
Оля цо Джульетт -æмаë ниу- уай -æ даë
Оля цо Джульетт -маë ни- уай₂ -æ₂ даë₃
Оля ийти.IMP.2SG Джульетта ALL PREF бежать IMP.2SG POSS.2SG

уарзони даë хъури ракæнаë
уарз -он -и даë хъури ра- кæн -æ
уарз -он₃ -и₁ даë₃ хъури ра- кæн -æ₂
любить ADJ GEN POSS.2SG объятие PREF делать IMP.2SG

Оля, иди, подойди к Джульетте, обними твою любимую.

1.2 Джульетти даë хъури ракæнаë
Джульетт -и даë хъури ра- кæн -æ
Джульетт -и₁ даë₃ хъури ра- кæн -æ₂
Джульетта GEN POSS.2SG объятие PREF делать IMP.2SG

Обними Джульетту.

2 Вова : Куд даë Джульеттаë ?
Вова куд даë Джульетт -æ
Вова куд даë₂ Джульетт -æ₁
Вова как быть.PRS.2SG Джульетта NOM

Как дела, Джульетта?

3 Славик : Джульеттаë , Раиси даëбæл ардаугæ
Славик Джульетт -æ Раис -и даëбæл ардау -гæ
Славик Джульетт -æ₁ Раис -и₁ даëбæл ардау -гæ
Славик Джульетта NOM Раиса GEN 2SG.ENCL.SUPER жаловаться CONV

кæндзæнаëн

кæн -дзæнаëн

кæн -дзæнаëн

делать FUT.1SG

Джульетта, Раисе на тебя пожалуюсь.

4 Оля : Рацауайтаë нур ба уордаëмаë
Оля ра- цау -айтаë нур ба уордаë -маë
Оля ра- цаë -айтаë нур ба уордаëг -маë
Оля PREF ийти SUBJ.2PL теперь CONTR там ALL

Идите теперь сюда.

5 Ахсарбек : Уомаë маë æрхудтай
Ахсарбек уомаë маë æр- худ -т -ай
Ахсарбек уомаë₂ маë₁ æр- худ -т -ай
Ахсарбек поэтому 1SG.ENCL.GEN PREF приглашать TR PST.TR.2SG

Ты из-за этого меня привёл?

6 **Тотраз** : **Уомæ** уомæ
Тотраз уомæ уомæ
Тотраз уомæ₂ уомæ₂
Тотраз поэтому поэтому

Из-за этого, из-за этого.

7 **Оля** : **Айæ** да маехуæдæг сдзорун кодта
Оля айæ да маехуæдæг с- дзор -ун код -т -а
Оля а да₄ маехуæдæг ис- дзор -ун₂ код -т -а₁
Оля этот 2SG.ENCL.GEN 1SG.REFL PREF говорить INF делать TR PST.TR.3SG

мах ... **мах** **неци** **фудгин** **ан**
мах мах неци фуд -гин ан
мах мах неци фуд -гин ан
мы.NOM мы.NOM ничто вина ADJ быть.PRS.1PL

Это он тебя уговорил, мы не виноваты.

8 **Тотраз** : **Рацæуайтæ** ардæмæ
Тотраз ра- цæу -айтæ ардæ -мæ
Тотраз ра- цæ -айтæ ардæг -мæ
Тотраз PREF идти SUBJ.2PL здесь ALL

Идите сюда.

9.1 **Оля** : **Маци** , **мæнæ** **бабæй** **æй** да **хъури**
Оля маци мæнæ бабæй æй да хъури
Оля маци мæнæ бабæй æй₂ да₃ хъури
Оля ничто.NOM вот опять 3SG.ENCL.GEN POSS.2SG объятие

никкодтай

ник- код -т -ай
ни- код -т -ай
PREF делать TR PST.TR.2SG

Ну что, вот ты опять обнял ее.

9.2 **Уæхæн дессаг** **фæйидтай**
уæхæн дессаг фæ- йид -т -ай
уæхæн дессаг фæ- уид -т -ай
такой чудо PREF видеть TR PST.TR.2SG

Ты видел такое чудо?

10.1 **Фæд дин** **истадтæн**
фæд дин истад -тæн
фæд дин₁ истад -тæн
след 2SG.ENCL.DAT вставать,стоять PST.INTR.1SG

Я за тобой встал (?)

Был пропущен перевод.

10.2 **дигоронау** **дзорæ** **дудаер** ; **гъе** **мæн** **хæццæ** **хилæ**
дигорон -ау дзор -æ ду -дæр гъе мæн хæццæ хил -æ
дигорон -ау дзор -æ₂ ду -дæр₃ гъе мæн хæццæ хил -æ₁
дигорский EQU говорить IMP.2SG ты FOC вот я.GEN вместе драка NOM

кæнæ **еций** **фæнди** **дæр**
кæн -æ еци -й фæнд -и дæр
кæн -æ₂ еци -и₁ фæнд₂ -и₁ дæр
делать IMP.2SG тот GEN мысль GEN FOC

Ты говори по-дигорски. Вот со мной поспорь (?)

Был пропущен перевод.

11	Слава	:	Катя	,	рауай		исбадæ		,	дигоронау		куд	
	Слава		Катя		ра-	уай	ис-	бад		-æ	дигорон	-ау	куд
	Слава		Катя		ра-	уай ₂	ис-	бад		-æ ₂	дигорон	-ау	куд
	Слава		Катя		PREF	бежать	PREF	сидеть		IMP.2SG	дигорский	EQU	как

фулдæр	радзорай		уотæ	дæ	фулдæр	ниффинсдзæнæнцæ			
фулдæр	ра-	дзор	-ай	уотæ	дæ	фулдæр	ниф-	финс	-дзæнæнцæ
фулдæр	ра-	дзор	-ай	уотæ	дæ ₄	фулдæр	ни-	финс	-дзæнæнцæ
больше	PREF	говорить	SUBJ.2SG	так	2SG.ENCL.GEN	больше	PREF	писать	FUT.3PL

Катя, иди садись, чем больше скажешь по-дигорски, тем больше запишут.

12.1	Оля	:	Дигоронау		дин		æз	еу	ходæг	
	Оля		дигорон	-ау	дин		æз	еу	ход	-æг
	Оля		дигорон	-ау	дин ₁		æз	еу ₂	ход	-æг
	Оля		дигорский	EQU	2SG.ENCL.DAT	я	один	смеяться	PART.PRS	

радзорун

ра-	дзор	-ун
ра-	дзор	-ун ₃
PREF	говорить	PRS.1SG

По-дигорски расскажу одно смешное.

12.2	æцæг	хабар
	æцæг	хабар
	æцæг	хабар
	правда, истина	событие, дело

Настоящую историю.

13	Слава	:	Ауай
	Слава	а-	уай
	Слава		уай ₁
	Слава		быть.SUBJ.2SG

Давай.

Возможно рауай (?)

14.1	Оля	:	Къелдийæй	цудтæн		Фæсналмæ	уæд	Фæснаели			
	Оля		Къелди	-йæй	цуд	-тæн	Фæснал	-мæ	уæд	Фæснал	-и
	Оля		Къелди	-æй	цуд ₁	-тæн	Фæснал	-мæ	уæд ₁	Фæснал	-и ₁
	Оля		Келди	ABL	идти	PST.INTR.1SG	Фаснал	ALL	тогда	Фаснал	GEN

цардтæн

цард	-тæн
цард ₂	-тæн
жить	PST.INTR.1SG

С Келди я шла в Фаснал, я жила в то время в Фаснале.

14.2	Цудтæн	Фæсналмæ	уоми	ба	цæргæ	кодтон					
	цуд	-тæн	Фæснал	-мæ	уоми	ба	цæр	-гæ	код	-т	-он
	цуд ₁	-тæн	Фæснал	-мæ	уоми	ба	цæр	-гæ	код	-т	-он ₁
	идти	PST.INTR.1SG	Фаснал	ALL	там	CONTR	жить	CONV	делать	TR	PST.TR.1SG

,	ма	уæлæ	Мурити	бунмæ	ку			
	ма	уæлæ	Мури	-т	-и	бун	-мæ	ку
	ма ₁	уæлæ	Мури	-т	-и ₁	бун	-мæ	ку
	NEG	наверху, над, на	Муриев	PL	GEN	дно, основание	ALL	когда

схъæрдтæн		рамбалдта		талингæй	, удта
с- хъæрд -тæн		ра- мбалд -т -а		талинг -æй	уæдта
ис- хъæрд -тæн		ра- æмбалд -т -а ₁		талинг -æй	уæдта ₁
PREF достигать PST.INTR.1SG		PREF случаться TR PST.TR.3SG		темнота ABL	потом

Муритæй	еу	минкый	бауадтæн	ма	мæбæл
Мури -т -æй	еу	минкый	ба- уад -тæн	ма	мæбæл
Мури -т -æй	еу ₃	минкый	ба- уад -тæн	ма ₂	мæбæл
Муриев PL ABL ITER	маленький	PREF бежать	PST.INTR.1SG	и	1SG.ENCL.SUPER

дууæ	устур	берæгъи	æргæпп	ласта	, ма
дуу -æ	устур	берæгъ -и	æр- гæпп	лас -т -а	ма
дуу -æ ₁	устур	берæгъ -и ₁	æр- гæпп	лас -т -а ₁	ма ₂
два NOM	большой	волк GEN	PREF прыжок	тащить TR PST.TR.3SG	и

мæ	тæккæ	фæсте	фæллаудтæнцæ
мæ	тæккæ	фæсте	фæл- лæудт -æнцæ
мæ ₁	тæккæ	фæсте	фæ- лæудт -æнцæ
1SG.ENCL.GEN	как.раз	за	PREF стоять PST.INTR.3PL

Шла я в Фаснал, там я тогда жила; и наверху, под Муриевыми, когда добралась, темнота меня настигла; потом от Муриевых немного отошла, и на меня два больших волка выскочили, прямо за мной встали.

14.3 **дууæ берæгъи**

дуу -æ	берæгъ -и
дуу -æ ₁	берæгъ -и ₁
два NOM	волк GEN

Два волка.

14.4 **Айæ æцæг хабар адтæй**

айæ æцæг	хабар	адтæй
а æцæг	хабар	адтæй
этот	правда, истина	событие, дело
		быть.PST.3SG

Это настоящая история была.

14.5 **ма сæ фиццаг , уæдта сæ къахи гъæр мæ**

ма сæ	фиццаг	уæдта сæ	къах -и	гъæр	мæ
ма ₂ сæ ₂	фиццаг	уæдта ₁ сæ ₂	къах -и ₁	гъæр	мæ ₁
и POSS.3PL	первый	потом POSS.3PL	лапа GEN	крик, звук	1SG.ENCL.GEN

фæккастæн

фæк- каст -æн
фæ- каст ₂ -тæн
PREF казаться PST.INTR.1SG

Сначала я не разобралась, потом звук их шагов услышала (показался?).

14.6 **цидæр синг-синг райгъустон ма дин**

цидæр	ра- йгъус	-т -он	ма дин
цидæр	ра- игъус	-т -он ₁	ма ₂ дин ₁
что-то	PREF быть слышным	TR PST.TR.1SG	и 2SG.ENCL.DAT

фæккастæн	мæ	дууæ	берæгъи
фæк- каст -æн	мæ	дуу -æ	берæгъ -и
фæ- каст ₂ -тæн	мæ ₁	дуу -æ ₁	берæгъ -и ₁
PREF казаться PST.INTR.1SG	1SG.ENCL.GEN	два NOM	волк GEN

Какой-то звук (синг-синг) мне послышался, и показались два волка.

15	Слава	:	Бæхти		гъær		кæнунцæ	
	Слава		бæх	-т -и	гъær		кæн	-унцæ
	Слава		бæх	-т -и ₁	гъær		кæн	-унцæ
	Слава		лошадь	PL GEN	крик,звук		делать	PRS.3PL

Топот как у лошадок они делают.

16.1	Оля	:	Цæун-цæун		дууæ		берæгъи		хæццæ	дууæ				
	Оля		цæ	-ун	-	цæ	-ун	дуу	-æ	берæгъ	-и	хæццæ	дуу	-æ
	Оля		цæ	-ун ₃		цæ	-ун ₃	дуу	-æ ₁	берæгъ	-и ₁	хæццæ	дуу	-æ ₁
	Оля		идти	PRS.1SG		идти	PRS.1SG	два	NOM	волк	GEN	вместе	два	NOM
	берæгъи		кайетæй		дæр	мæ		фæсте						
	берæгъ	-и	кайе	-т -æй	дæр	мæ		фæсте						
	берæгъ	-и ₁		-т -æй	дæр	мæ ₁		фæсте						
	волк	GEN		PL ABL	FOC	1SG.ENCL.GEN		за						

Иду-иду, с двумя волками, два волка идут за мной.

16.2	Ма		бабæй		фæстæмæ		фæккæсинаæ		удта		бабæй		мæмæ	
	ма		бабæй		фæстæмæ		фæк- кæс	-инаæ	уæдта		бабæй		мæмæ	
	ма ₁		бабæй		фæстæмæ		фæ- кæс ₂	-инаæ	уæдта ₁		бабæй		мæмæ	
	NEG		опять		назад, обратно		PREF	смотреть	OPT.1SG		потом		опять	1SG.ENCL.ALL

удта	етæ	дæр	æрлæуионцæ		æма	никкæсионцæ			
уæдта	етæ	дæр	æр- лæу	-ионцæ	æма	ник- кæс	-ионцæ		
уæдта ₁	етæ	дæр	æр- лæу	-ионцæ	æма	ни- кæс ₂	-ионцæ		
потом	они,те	FOC	PREF	стоять	OPT.3PL	и	PREF	смотреть	OPT.3PL

Опять оглядываюсь назад, они тоже останавливаются и смотрят на меня.

16.3	Цæун-цæун		ма	и	къолæмæ	ку				
	цæ	-ун	-	цæ	-ун	ма	и	къол	-æмæ	ку
	цæ	-ун ₃		цæ	-ун ₃	ма ₃	и	къол	-мæ	ку
	идти	PRS.1SG		идти	PRS.1SG	еще	DEF	склон	ALL	когда
	нихъхæрдтæн		Фæснæликмæ	ку	цæуай	ку				
	нихъ-	хæрд	-тæн	Фæснæл	ик -мæ	ку	цæу	-ай	ку	
	ни-	хæрд	-тæн	Фæснæл	-мæ	ку	цæ	-ай	ку	
	PREF	достигать	PST.INTR.1SG	Фаснал	ALL	когда	идти	SUBJ.2SG	когда	

нихъхæрдтай

нихъ-	хæрд	-т	-ай
ни-	хæрд	-т	-ай
PREF	достигать	TR	PST.TR.2SG

Иду-иду и когда дошла до склона к спуску к Фасналюю

16.4	Уотæ	уоми	ба	тæхгæ	фæццæун	кæд	зæгъун				
	уотæ	уоми	ба	тæх	-гæ	фæц- цæ	-ун	кæд	зæгъ	-ун	
	уотæ	уоми	ба	тæх	-гæ	фæ- цæ	-ун ₃	кæд	зæгъ	-ун ₃	
	так	там	CONTR	летать	CONV	PREF	идти	PRS.1SG	когда	сказать	PRS.1SG
	берæгътæй	фæхецæн	уинаæ								
	берæгъ	-т -æй	фæ- хецæн	уинаæ							
	берæгъ	-т -æй	фæ- хецæн	уинаæ							
	волк	PL ABL	PREF	отдельный	быть.OPT.1SG						

Там я разбежалась, думала оторваться от волков.

16.5	Мæ	фæстæмæ	нæбал	фæккастæн		
	мæ	фæстæмæ	нæ- =бал	фæк- каст	-æн	
	мæ ₁	фæстæмæ	нæ- =бал	фæ- каст ₂	-тæн	
	1SG.ENCL.GEN	назад, обратно	NEG =больше	PREF	смотреть	PST.INTR.1SG

фæстæмæ	дæр	нæбал	фæккастæн
фæстæмæ	дæр	нæ- =бал	фæк- каст -æн
фæстæмæ	дæр	нæ- =бал	фæ- каст ₂ -тæн
назад, обратно	FOC	NEG =больше	PREF смотреть PST.INTR.1SG

ледзун-ледзун

ледз	-ун	-	ледз	-ун
ледз	-ун ₃		ледз	-ун ₃
бежать	PRS.1SG		бежать	PRS.1SG

Назад уже больше не смотрела, назад больше не смотрела, бегу-бегу.

16.6 Мæ	уже	хæдзæрти	размæ	ку
мæ	уже	хæдзæр -т -и	раз -мæ	ку
мæ ₁	уже	хæдзар -т -и ₁	раз -мæ	ку
1SG.ENCL.GEN	уже	дом PL GEN	рядом ALL	когда

схъæрдтæн	ма	удта	мин	фенцон	дæр
с- хъæрд -тæн	ма	уæдта	мин	фенцон	дæр
ис- хъæрд -тæн	ма ₁	уæдта ₁	мин ₁	фенцон	дæр
PREF достигать PST.INTR.1SG	NEG	потом	1SG.ENCL.DAT	облегчение	FOC

æй

æй

æй₁

быть.PRS.3SG

Уже рядом с моим домом оказалась, и тогда мне было облегчение.

16.7 Нур	дин	уоми	ба	тæккæ	дæллæй	Катаутæ
нур	дин	уоми	ба	тæккæ	дæлл -æй	Катау -т -æ
нур	дин ₁	уоми	ба	тæккæ	дæл ₂ -æй	Катау -т -æ ₁
теперь	2SG.ENCL.DAT	там	CONTR	как.раз	низ ABL	Катауев PL NOM

уæлæ	Ефиметæ
уæлæ	Ефим -ет -æ
уæлæ	Ефим -ет -æ ₁
наверху, над, на	Ефим PL.PRN NOM

А там ниже дома Катауных наверху у Ефима

16.8 Ефим	рохсаг уæд	гъе	уони	дæлбилæ	ба	уæлнад	хæрæг
Ефим	рохс -аг уæд	гъе	уони	дæл бил -æ	ба	уæл- над	хæрæг
Ефим	рохс -аг уæд ₁	гъе	уони ₂	дæл ₁ бил -æ ₁	ба	уæл- над	хæрæг
Ефим	свет SUF тогда	вот	они.GEN	под берег NOM	CONTR	над дорога	осел

хезуй

хез -уй

хез -уй

взбираться PRS.3SG

Ефим, царствие ему небесное (свет на небесах) ниже них, выше дороги пасется ишак

16.9 Исцудтæн	ма	биццеутæ	Фæснаели	биццеутæ
ис- цуд -тæн	ма	биццеу -т -æ	Фæснаел -и	биццеу -т -æ
ис- цуд ₁ -тæн	ма ₁	биццеу -т -æ ₁	Фæснаел -и ₁	биццеу -т -æ ₁
PREF идти PST.INTR.1SG	NEG	мальчик PL NOM	Фаснал GEN	мальчик PL NOM

еугураей	дæр	клуби
еугур -æй	дæр	клуб -и
еугур -æй	дæр	клуб -и ₁
весь ABL	FOC	клуб GEN

Я пришла, а ребята, ребята Феснала все в клубе.

16.10	Ма	зæгъун		игъосайтæ		дæлæ	еу
	ма	зæгъ -ун		игъос	-айтæ	дæлæ	еу
	ма ₁	зæгъ -ун ₃		игъос	-айтæ	далæ	еу ₃
	NEG	сказать PRS.1SG		слушать,слушаться	SUBJ.2PL	вон.там.внизу	ITER

берæгътæ	мæ		фæсте	цудæй		ма	уттите
берæгъ -т -æ	мæ		фæсте	цуд -æй		ма	уттите
берæгъ -т -æ ₁	мæ ₁		фæсте	цуд ₁ -æй		ма ₁	уттите
волк PL NOM	1SG.ENCL.GEN		за	идти PST.INTR.3SG	NEG		пожалуйста

ниууаетæ	мæ		хæрæг	хуæргæ		кæндзæнæнцæ
ниу- уае -тæ	мæ		хæрæг	хуæр -гæ		кæн -дзæнæнцæ
ни- -тæ ₁	мæ ₁		хæрæг	хуæр ₁ -гæ		кæн -дзæнæнцæ
PREF PST.2SG	1SG.ENCL.GEN		осел	есть CONV		делать FUT.3PL

И говорю слушайте, вон там внизу волки за мной шли, и пожалуйста, (спасите?) моего осла они съедят.

16.11	Атæ	ци	бангæлæтæнцæ		гириз	кæнун	мæ
	атæ	ци	ба- нгæлæт -æнцæ		гириз	кæн -ун	мæ
	атæ	ци	ба- -æнцæ		гириз	кæн -ун ₂	мæ ₁
	эти.NOM	что	PREF		PST.INTR.3PL	насмешка	делать INF 1SG.ENCL.GEN

бангæлæтæнцæ	ма	фе ... неке		фезмалдæй
ба- нгæлæт -æнцæ	ма	неке		фе- змалд -æй
ба- -æнцæ	ма ₁	неке		фæ- æзмалд ₁ -æй
PREF	PST.INTR.3PL	NEG		никто.NOM
				PREF
				двигаться PST.INTR.3SG

А эти что, (начали?) смеяться надо мной, и никто не пошевелился.

16.12	Сæумæ	бадин	и	хæрæги	æрæвгарста	и
	сæумæ	бадин	и	хæрæг -и	æр- æвгарст	-а
	сæумæ		и	хæрæг -и ₁	æр- æвгарст	-а ₁
	утро	DEF	осел	GEN	PREF	зарезать,заколоть PST.TR.3SG
						DEF

берæгътæ
берæгъ -т -æ
берæгъ -т -æ ₁
волк PL NOM

Наутро, (конечно же?) этого осла загрызли эти волки.

17.1	??:	Цæй	номæй	?
		цæй	ном	-æй
		цæй	ном	-æй
		что.GEN	имя/слава,уважение	ABL

???

17.2	Ма	дæн	нин	удта	дзæбæхдæр
	ма	дæн	нин	уæдта	дзæбæх -дæр
	ма ₁	дæн	нин	уæдта ₁	дзæбæх -дæр ₂
	NEG	быть.PRS.1SG	1PL.ENCL.DAT	потом	благополучный COMPAR

загътайсæ
загът -айсæ
загът -айсæ
сказать CNTRF.2SG

???

18.1	Оля	:	куд	мæ	уинæ	загътайнæ	мæ
	Оля		куд	мæ	уин -æ	загът -айнæ	мæ
	Оля		куд	мæ ₁	уин ₂ -æ ₂	загът -айнæ	мæ ₁
	Оля		как	1SG.ENCL.GEN	видеть IMP.2SG	сказать CNTRF.1SG	1SG.ENCL.GEN

фæсте дууæ берæгъи
 фæсте дуу -æ берæгъ -и
 фæсте дуу -æ₁ берæгъ -и₁
 за два NOM волк GEN
 ???

18.2 Гъе уой уангæ исцудæй е
 гъе уой уан -гæ ис- цуд -æй е
 гъе уой₁ -гæ ис- цуд₁ -æй е₁
 вот быть.SUBJ.3PL/он,она.GEN CONV PREF идти PST.INTR.3SG он,она

уоми ба хæрæг
 уоми ба хæрæг
 уоми ба хæрæг
 там/он,она.INESS CONTR осел
 ???

18.3 Ма й рандæкæнтæ нæ мæнмæ
 ма æй ра- нд -æ кæн -т -æ нæ мæнмæ
 ма₁ æй₂ ра- æнд -æ₁ кæн -т -æ₂ нæ₂ мæнмæ
 NEG 3SG.ENCL.GEN PREF вне,снаружи NOM делать PL IMP.2SG NEG я.ALL

байгъустонцæ

бай- гъуст -онцæ
 ба- игъуст₂ -онцæ
 PREF слышать PST.TR.3PL

Ну и выходите, не слушайте меня (?)